

Kształtowanie koncepcji własności w Białorusi i Estonii.

Konsekwencje dla współczesnych polityk ekonomicznych.

Mimo braku reform gospodarczych, gospodarka białoruska funkcjonuje stosunkowo stabilnie, zwłaszcza w porównaniu z Mołdawią czy Ukrainą. Niemniej jednak literatura ekonomiczna dotycząca Białorusi jest wciąż stosunkowo skromna. Tylko w pewnym stopniu wyjaśnia ona jej funkcjonowanie. Białoruś traktowana jest jako osobliwy przypadek gospodarki kapitalistycznej. Zakłada się, że relacje między państwem a innymi podmiotami gospodarczymi są regulowane przez formalne instytucje.

Rosyjskojęzyczna literatura sugeruje, że Białoruś może być gospodarką "władzy-własności". Władca polityczny pozostaje jedynym właścicielem wszystkich aktywów. Formalne instytucje regulujące stosunki własnościowe są tylko pozorne. W zrozumieniu tej gospodarki może pomóc przyjrzenie się relacjom własnościowym między władzą polityczną a podmiotami gospodarczymi.

Aby wyraźniej dostrzec osobliwości białoruskiego przypadku, należy porównać go z gospodarką rynkową. Odpowiednim punktem odniesienia wydaje się Estonia. Oba przypadki wykazują pewne podobieństwa, np.: (1) były republiki ZSRR; (2) przed włączeniem do ZSRR ich gospodarki opierały się głównie na rolnictwie; (3) kolektywizacja i industrializacja w tym samym okresie; (4) podobne wyniki gospodarcze po 1986 roku; (5) podobne wyniki w zakresie kapitału ludzkiego w ostatniej dekadzie istnienia ZSRR.

Istnieją również pewne różnice: (1) wielkość krajów; (2) tradycje kulturowe; (3) wybór ścieżek transformacji po 1991 r.; (4) wybór ugrupowania integracyjnego (Unia Europejska v. Euroazjatycka Unia Gospodarcza).

Hipoteza, którą chciałbym przetestować, brzmi: rozumienie własności i podejście do jej regulacji w Białorusi i w Estonii nie uległo zmianie w wyniku radzieckiej unifikacji gospodarczej. Determinuje ona współczesne stosunki gospodarcze.

Badania miałyby dwa wymiary: (1) eksploracja stosunków własnościowych w gospodarce (2) historyczny proces kształtowania się stosunków własnościowych.

Zbadam pięć okresów historycznych: koniec XIX wieku, lata 1955-1966, 1975-1986, 1991-1999 oraz 2001-2020. Każdy z nich reprezentuje moment, w którym zachodziły istotne zmiany w strukturze gospodarki analizowanych regionów, a następnie krajów.

W każdym z tych okresów przyjrę się formalnym i nieformalnym relacjom między państwem a innymi aktorami gospodarczymi. W szczególności przeanalizowałbym relacje w rolnictwie i przemyśle (sektor naftowy) na przestrzeni czasu i obecnie.